

પત્રક નંબર
Register Number

--	--	--	--	--	--	--	--

Part - III

સોશ્યલ સાયન્સ / SOCIAL SCIENCE

(ગુજરાતી અને અંગ્રેજી અનુવાદ / Gujarati & English Version)

સમય : 2½ કલાક]

[અધિકતમ અંક : 100

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 100

- સૂચના :
- (1) પ્રશ્ન પત્રનું મુદ્રણ સંતોષકારક છે તે તપાસી લેવું. જો કોઈ ખામી લાગી તો, ખંડ પરિનિરીક્ષક ને તુરત જાણ કરવી.
 - (2) લખવા તથા અન્ડરલાઈન કરવા માટે ભૂરી અથવા કાળી સ્યાહીનો ઉપયોગ કરવો અને ચિત્ર દોરવા માટે પેન્સિલનો ઉપયોગ કરવો.

- Instructions :**
- (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.
 - (2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં સાત વિભાગ છે.

Note : This question paper contains **seven** sections.

વિભાગ - I / SECTION - I

(ગુણ : 24) / (Marks : 24)

ભાગ - I / PART - I

- નોંધ :
- (i) બધાજ પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **14x1=14**
 - (ii) આપેલા ચાર વિકલ્પોમાંથી સૌથી યોગ્ય જવાબનું ચયન કરો અને વિકલ્પ કોડ તથા અનુરૂપ જવાબ લખો.

- Note :**
- (i) Answer **all** the questions.
 - (ii) Choose the most suitable answer from the given **four** alternatives and write the option code and the corresponding answer.

[Turn over

1. ઈંગ્લીશ ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપની _____ માં બની હતી.
 (a) 1644 A.D. (b) 1600 A.D. (c) 1700 A.D. (d) 1664 A.D.
 The English East India company was formed in :
 (a) 1644 A.D. (b) 1600 A.D. (c) 1700 A.D. (d) 1664 A.D.
2. કેઝર વિલીયમ - II એ _____ ખાતે કાફલો સ્થિર કર્યો હતો.
 (a) જટલેન્ડ (b) હેલીગોલેન્ડ
 (c) આયરલેન્ડ (d) હોલેન્ડ
 Kaiser William - II stationed a fleet at :
 (a) Jutland (b) Heligoland
 (c) Ireland (d) Holland
3. ભારતીય ઇતિહાસકારોએ 1857 નાં બળવાની વ્યાખ્યા કરી છે :
 (a) ભારતીય સ્વતંત્રતાનું પ્રથમ યુદ્ધ
 (b) સિપાહી બળવો
 (c) મિલીટરી બળવો
 (d) મહા બળવો
 Indian Historians described the revolt of 1857 as :
 (a) The first war of Indian independence
 (b) Sepoy Mutiny
 (c) Military Revolt
 (d) The Great Revolt
4. વેદારણ્યમ ખાતે નમક સત્યાગ્રહની આગેવાની કરી હતી :
 (a) રાજગોપાલાચારી (b) ટી.એસ. રાજન
 (c) વી.ઓ.સી. (d) ભક્તાવાચલમ
 At Vedaranyam, the Salt Satyagraha was led by :
 (a) Rajagopalachari (b) T.S. Rajan
 (c) V.O.C. (d) Bakthavachalam

5. નિઃશસ્ત્રતાની તરફેણમાં ભારતે યુ.એન. જનરલ એસેમ્બલીમાં પ્રસ્તાવ રજૂ કર્યો :

- (a) 1995 (b) 1965 (c) 1976 (d) 1956

India brought a resolution in the UN General Assembly in favour of disarmament in :

- (a) 1995 (b) 1965 (c) 1976 (d) 1956

6. ભારતીય ચુનાવ આયોગ _____ ખાતે સ્થિત છે.

- (a) મોરાદાબાદ (b) ચેન્નઈ
(c) નવી દિલ્લી (d) મુંબઈ

The Election Commission of India is situated at :

- (a) Moradabad (b) Chennai
(c) New Delhi (d) Mumbai

7. વિશ્વ ઉપભોક્તા દિવસની ઉજવણી _____ દિવસે થાય છે.

- (a) માર્ચ 14 (b) માર્ચ 15
(c) માર્ચ 11 (d) માર્ચ 16

World Consumers' Day is celebrated on :

- (a) March 14 (b) March 15
(c) March 11 (d) March 16

8. _____ નદીને 'સૌરો ઓફ બિહાર' કહેવામાં આવે છે.

- (a) લુની (b) ગંગા (c) ઈન્ડસ (d) કોશી

The river known as the 'Sorrow of Bihar' is :

- (a) Luni (b) Ganga (c) Indus (d) Kosi

9. તમિલનાડુનું 'રાઈસ બોલ' છે :

- (a) થંજાવૂર (b) મદુરાઈ (c) કરૂર (d) થિરુવરૂર

The 'Rice Bowl' of Tamil Nadu is :

- (a) Thanjavur (b) Madurai (c) Karur (d) Thiruvarur

10. પીળી ક્રાંતિનો સંબંધ _____ નાં ઉત્પાદનથી છે.

- (a) દૂધ અને દૂધના ઉત્પાદનો (b) સમુદ્રી ઉત્પાદનો
(c) ફ્રુટ (d) તેલી બીજ

Yellow revolution is associated with the production of _____.

- (a) Milk and milk products (b) Marine products
(c) Fruits (d) Oil seeds

11. દેશના સ્થાનીય પ્રદેશમાં થતાં વ્યાપારને _____ કહેવામાં આવે છે.

- (a) આંતરરાષ્ટ્રીય (b) બાહરી
(c) મલ્ટીલેટરલ (d) આંતરિક

Trade carried on within the domestic territory of a country is known as _____ trade.

- (a) International (b) External
(c) Multilateral (d) Internal

12. દેશમાં લોકોનાં રહન-સહનને દર્શાવતો સૂચકાંક :

- (a) માથાદીઠ આવક
(b) એકંદર આંતરિક ઉત્પાદન
(c) ચોખ્ખું રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન
(d) ચોખ્ખું આંતરિક ઉત્પાદન

The indicator used to show the living standard of people in a country is :

- (a) Per capita Income
(b) Gross Domestic Product
(c) Net National Product
(d) Net Domestic Product

13. ભારતનાં પ્રથમ પરમાણુ પોવર સ્ટેશનનો આરંભ થયો હતો :

- (a) કોરબા (b) કલપકકમ (c) ઝરીયા (d) ટ્રોમ્બે

The first atomic power station in India was started at :

- (a) Korba (b) Kalpakkam (c) Jharia (d) Trombay

14. _____ તે બિન-પારંપરિક ઊર્જા સ્ત્રોત છે જે કૃષિના કચરામાંથી બનાવવામાં આવે છે.

- (a) ઉષ્મા ઊર્જા (b) સૌર ઊર્જા
(c) જીવભાર ઊર્જા (d) પ્રકાશ ઊર્જા

_____ is a non conventional form of energy made from agricultural waste.

- (a) Heat energy (b) Solar energy
(c) Bio mass energy (d) Light energy

ભાગ - II / PART - II

નોંધ : બંને પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો.

2x5=10

Note : Answer **both** the questions.

15. યોગ્ય જોડકાં જોડો :

Match the following :

(i) (a)	કૈઝર વિલીયમ - II	-	મુસોલિનીની ગુપ્ત પોલીસ
(b)	ઓવરા	-	જર્મની
(c)	એટલાન્ટિક ચાર્ટર	-	ચેન્નઈ મનવર મંદરમ
(d)	એસ. સત્યમૂર્તિ	-	એફ. ડી. રૂઝવેલ્ટ
(e)	ડૉ. એસ. ધર્મામ્બલ	-	પૂંડી રિઝર્વોયર
		-	અવ્વઈ ઈલમ
		-	ઈંગ્લેન્ડ
(a)	Kaiser William - II	-	Secret Police of Mussolini
(b)	Ovra	-	Germany
(c)	Atlantic Charter	-	Chennai Manavar Mandram
(d)	S. Satyamurthi	-	F.D. Roosevelt
(e)	Dr. S. Dharmambal	-	Poondi reservoir
		-	Avvai Illam
		-	England
(ii) (a)	ઈલ-નિનો	-	આયર્ન અને સ્ટીલ
(b)	ઝૈડ	-	માધાપુરી
(c)	સૌર ઊર્જા કેન્દ્ર	-	સર્વેક્ષણ
(d)	SAIL	-	તમિલનાડું
(e)	GPS	-	ખનન
		-	ફળ અને શાકભાજી
		-	વાતાવરણ દશ્ય
(a)	EL - Nino	-	Iron and steel
(b)	Zaid	-	Madhapuri
(c)	Solar Energy Centre	-	Surveying
(d)	SAIL	-	Tamil Nadu
(e)	GPS	-	Mining
		-	Fruits and Vegetables
		-	Weather phenomena

[Turn over

વિભાગ - II/ SECTION - II

(ગુણ : 20) / (Marks : 20)

- નોંધ : (i) નિમ્નમાંથી કોઈપણ દશ પ્રશ્નોનાં જવાબ સંક્ષિપ્તમાં આપો. 10x2=20
(ii) ભાગ - I માંથી ચાર, ભાગ - II માંથી એક, ભાગ - III માંથી ચાર અને ભાગ - IV માંથી એક.
- Note : (i) Answer **any ten** of the following questions in brief.
(ii) Choose **four** from **PART - I**, **one** from **PART - II**, **four** from **PART - III** and **one** from **PART - IV**.

ભાગ - I / PART - I

16. મિલીટરી શાહીવાદ બાબત લખો.
Write about Military Imperialism.
17. લીગ ઓફ નેશન્સ માંથી જાપાને રાજીનામું કેમ આપ્યું ?
Why did Japan resign from the League of Nations ?
18. ફાસીવાદનાં ચાર સ્તંભ કયા હતાં ?
What were the Four Pillars of Fascism ?
19. યૂરોપિયન સંઘનાં અંગ કયા છે ?
What are the organs of the European Union ?
20. આર્ય સમાજ દ્વારા અપાતી સેવાઓ જણાવો.
What are the services rendered by the Arya Samaj ?
21. માઉન્ટબેટનની યોજના શું હતી ?
What was Mountbatten Plan ?
22. કામરાજને “કિંગ મેકર” કેમ કહેવામાં આવતો ?
Why was Kamaraj called as “King Maker” ?
23. સ્વમાન ચળવળનો હેતુ જણાવો.
What are the aims of Self Respect Movement ?

ભાગ - II / PART - II

24. રંગભેદ નીતિ પર એક નોંધ લખો.
Write a note on the policy of Apartheid.
25. લોકશાહી બાબત અબ્રાહમ લિંકનની વ્યાખ્યા જણાવો.
Give Abraham Lincoln's definition of democracy.

ભાગ - III / PART - III

26. ભારતનાં મુખ્ય ભૌગોલિક ભાગલાં જણાવો.
What are the main physical divisions of India ?
27. ઝેટ સ્ટ્રીમ એટલે શું ? તે ભારતની આબોહવાને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે ?
What are Jet Streams ? How do they affect the climate of India ?
28. ભારતનાં તે પ્રદેશોનું નામ જણાવો જ્યાં પેટ્રોલિયમનું ખનન થાય છે ?
Name the places where petroleum is mined in India.
29. કૃષિનાં પ્રકાર જણાવો.
What are the types of agriculture ?
30. ઉત્પાદન એટલે શું ?
What is manufacturing ?
31. વૈશ્વિક ઉષ્ણોતાં એટલે શું ?
What is Global Warming ?
32. સીમા માર્ગની વિશેષતા શું છે ?
What is the significance of border roads ?
33. આપત્તિ ઝોખમ ઘટાડોના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.
What are the important aspects of Disaster Risk Reduction ?

ભાગ - IV / PART - IV

34. રાષ્ટ્રીય આવકની વ્યાખ્યા આપો.
Define National Income.
35. કુટિર ઉદ્યોગો પર એક નોંધ લખો.
Write a note on Cottage Industries.

વિભાગ - III / SECTION - III

(ગુણ : 8) / (Marks : 8)

નોંધ : નિમ્નમાંથી કોઈપણ ચાર વચ્ચે તફાવત જણાવો :

4x2=8

Note : Distinguish between **any four** of the following :

36. પશ્ચિમી ઘાટી અને પૂર્વી ઘાટી.
Western Ghats and Eastern Ghats.
37. હિમાલયની નદીઓ અને દ્વીપકલ્પ નદીઓ.
Himalayan Rivers and Peninsular Rivers.
38. ઉષ્મા વિદ્યુત અને જળ વિદ્યુત.
Thermal Electricity and Hydro Electricity.
39. વાણિજ્યિક ખેતી અને બગીચા ખેતી.
Commercial Agriculture and Plantation Agriculture.
40. કૃષિ આધારિત અને ખનિજ આધારિત ઉદ્યોગો.
Agro based and Mineral Based Industries.
41. જલ પ્રદૂષણ અને ભૂમિ પ્રદૂષણ.
Water Pollution and Land Pollution.
42. નિર્યાત અને આયાત.
Exports and Imports.
43. વાયુ માર્ગ અને જળ માર્ગ.
Airways and Waterways.

વિભાગ - IV / SECTION - IV

(ગુણ : 8) / (Marks : 8)

નોંધ : નીચેમાંથી કોઈપણ બે નું ચયન કરી અને પ્રત્યેક શીર્ષ નીચે આપેલાં બધાંય પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. 2x4=8

Note : Choose **any two** of the following and answer all the questions given under each caption.

44. યુદ્ધ દરમિયાન :

- (a) પ્રથમ વિશ્વ યુદ્ધનો સમયગાળો જણાવો.
- (b) કેન્દ્રીય સત્તા કોને કહેવામાં આવતી ?
- (c) મિત્ર રાષ્ટ્રો કોને કહેવામાં આવતાં ?
- (d) યુદ્ધમાં કયા શસ્ત્રોનો ઉપયોગ થયો હતો ?

Course of the War.

- (a) Give the duration of the First World War.
- (b) Who were called the Central Powers ?
- (c) Who were called the Allies ?
- (d) What were the weapons used in the War ?

45. ફ્રેન્કલીન ડી. રૂઝવેલ્ટ :

- (a) રાષ્ટ્રપતિ ચુનાવ ક્યારે થયો હતો ?
- (b) ફ્રેન્કલીન ડી. રૂઝવેલ્ટ સામાન્ય રીતે શું ઓળખાતાં ?
- (c) તેનો ચુનાવી ઘોષપાત્ર શું હતો ?
- (d) તેમની નીતિસૂત્રનું નામ જણાવો.

Franklin D. Roosevelt.

- (a) When was the Presidential Election held ?
- (b) How was Franklin D. Roosevelt commonly known ?
- (c) What was his election manifesto ?
- (d) Name the policy formulated by him.

[Turn over

46. મધ્ય ભારતમાં બળવો :

- (a) મધ્ય ભારતમાં બળવાની આગેવાની કોણે કરી હતી ?
- (b) રાણી લક્ષ્મી બાઈએ કયા સ્થળને કબ્જે કર્યું હતું ?
- (c) તેમનો અંત કેવો હતો ?
- (d) ટાંટિયા ટોપને શું થયું ?

Revolt at Central India :

- (a) Who led the revolt at Central India ?
- (b) Name the place captured by Rani Lakshmi Bai.
- (c) What was her end ?
- (d) What happened to Tantia Tope ?

47. ઑગષ્ટ ઑફર :

- (a) ઑગષ્ટ ઑફરની ઘોષણા ક્યારે થઈ ?
- (b) બીજા વિશ્વ યુદ્ધ પશ્ચાત ભારતને શું વચન આપવામાં આવ્યું હતું ?
- (c) કમિટીની સ્થાપના કેમ થઈ ?
- (d) યુદ્ધ કારોબારીમાં પ્રતિનિધિત્વનું વચન કોને દેવામાં આવ્યું હતું ?

The August Offer :

- (a) When was the August Offer announced ?
- (b) What was promised for India after the Second World War ?
- (c) Why was the Committee set up ?
- (d) To whom, the representation was promised to be given in the War Council ?

વિભાગ - V / SECTION - V

(ગુણ : 20) / (Marks : 20)

નોંધ : પ્રત્યેક પ્રશ્નમાંથી એક વિકલ્પનું ચયન કરી બધાંચ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

4x5=20

Note : Answer all the four questions by selecting one option from each question.

ભાગ - I / PART - I

48. (a) શાહીવાદ માટે કોઈપણ પાંચ કારણો આપો.

અથવા

(b) યુએનઓ ની કોઈ પાંચ મુખ્ય ઉપલબ્ધિઓ લખો.

અથવા

(c) 1920 - 22 ના અસહકાર આંદોલનને ચરણોને સમજાવો. તેને કેમ સ્થગિત કરવામાં આવ્યો ?

(a) Write any five causes for Imperialism.

OR

(b) Write any five of the major achievements of the UNO.

OR

(c) Explain the stages of Non - Co-operation Movement of 1920 - 22. Why was it suspended ?

ભાગ - II / PART - II

49. (a) સાર્ક પર ટૂંક નોંધ લખો.

અથવા

(b) લોકશાહીમાં વિરોધી પક્ષની ભૂમિકા સમજાવો.

અથવા

(c) ઉપભોક્તાના હક્ક પર એક પરિચ્છેદ લખો.

(a) Write a short note on SAARC.

OR

(b) Explain the role of the Opposition Party in a democracy.

OR

(c) Write a paragraph on the Rights of Consumers.

[Turn over

ભાગ - III / PART - III

50. (a) વનોનાં મહત્વ બાબત લખો.

અથવા

(b) ભારતીય માર્ગોનાં પ્રકાર બાબત સમજાવો.

અથવા

(c) સૂકુર સંવેદનનાં લાભ જણાવો ?

(a) Write the importance of forests.

OR

(b) Explain the types of Indian Roads.

OR

(c) What are the advantages of Remote Sensing ?

ભાગ - IV / PART - IV

51. (a) રાષ્ટ્રીય આવકનાં અભ્યાસની જરૂરિયાત બાબત સમજાવો.

અથવા

(b) 1991 ના આર્થિક સુધારા બાબત સમજાવો.

અથવા

(c) હરિત ક્રાંતિ સમજાવો.

(a) Explain the need for the study of National Income.

OR

(b) Explain the Economic Reforms of 1991.

OR

(c) Explain Green Revolution.

નોંધ : દષ્ટિબાધિત અભ્યર્થીઓ નક્શા અને સમય રેખા ચાર્ટ બાબત માત્ર પ્રશ્નની નોંધ લખી શકે છે.

Note : Blind Candidates may write only notes for the questions related to Map and Time Line chart.

વિભાગ - VI / SECTION - VI

(ગુણ : 5) / (Marks : 5)

નોંધ : નિમ્ન માટે સમય રેખા દોરો :

Note : Draw a time line for the following :

52. વર્ષ 1930 - 1950 ની વચ્ચે ભારતમાં કોઈપણ પાંચ મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓ. 5
Any five important Indian Events between the years 1930 - 1950.

વિભાગ - VII / SECTION - VII

(ગુણ : 15) / (Marks : 15)

નોંધ : નક્શા સંબંધી પ્રશ્નો.

Note : Map Questions.

53. (a) આપેલ એશિયાનાં બાહરી રેખાંચિત્ર નક્શામાં નિમ્ન સ્થળો ચિહ્નિત કરો. 5
- (i) તુર્કી
 - (ii) ફિલીપાઈન્સ
 - (iii) ફર્મોસા
 - (iv) શાખાલીન ટાપુ
 - (v) સિંગાપૂર

અથવા

- (b) આપેલ ભારતનાં બાહરી રેખાંચિત્ર નક્શામાં નિમ્ન સ્થળો ચિહ્નિત કરો.
- (i) દિલ્લી
 - (ii) બરેલી
 - (iii) અરાહ
 - (iv) વેદારણ્યમ
 - (v) ચૌરી ચૌરા

[Turn over

- (a) Mark the following places in the given outline map of Asia.
- (i) Turkey
 - (ii) Phillipines
 - (iii) Farnosa
 - (iv) Shakhalin Islands
 - (v) Singapore

OR

- (b) Mark the following places in the given outline map of India.
- (i) Delhi
 - (ii) Barailley
 - (iii) Araah
 - (iv) Vedaranyam
 - (v) Chauri Chaura

54. આપેલ ભારતનાં બાહરી રેખાંચિત્ર નક્શામાં કોઈપણ દશ સ્થળો/પ્રદેશોને ચિહ્નિત કરો.

10

- (i) મા. K2
- (ii) મન્નારની ખાડી
- (iii) પશ્ચિમી તટવર્તીય સમતલ
- (iv) વિશાખાપટ્ટનમ
- (v) ચેરાપુંજી
- (vi) ભારતીય રેલવેનું મુખ્યાલય
- (vii) ચા ની ખેતી વાળો એક પ્રદેશ
- (viii) કચ્છનો રણ
- (ix) કાવેરી નદી
- (x) થાર રણ
- (xi) કાળી માટી વાળો પ્રદેશ
- (xii) સુંદરબન્સ
- (xiii) અંદામાન અને નિકોબાર ટાપુ
- (xiv) મુંબઈ
- (xv) ચેન્નઈ થી કોલકાતાનો જલમાર્ગ

Mark **any ten** places/regions on the given outline map of India.

- (i) Mt. K2
- (ii) Gulf of Mannar
- (iii) Western Coastal Plain
- (iv) Vishakhapatnam
- (v) Cherrapunji
- (vi) The Headquarters of the Indian Railways
- (vii) One Tea Growing area
- (viii) Rann of Kutch
- (ix) River Cauvery
- (x) Thar Desert
- (xi) Black Soil Area
- (xii) Sunderbans
- (xiii) Andaman and Nicobar Islands
- (xiv) Mumbai
- (xv) Waterway from Chennai to Kolkatta

